

Vragenlijst professionele identiteitsspanningen beginnende leraren

(gebaseerd op Pillen, 2013; taalkundig aangepast door Van Diepe, 2011)¹

Beste leraar,

Hieronder vind je een vragenlijst die erop gericht is een beeld te krijgen van professionele identiteitsspanningen die jij op je werkplek mogelijk kunt ervaren. Je ervaart dan een conflict tussen wat je persoonlijk relevant vindt (persoonlijke dimensie) en wat je relevant vindt voor je leraarsberoep (professionele dimensie).

Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer **10 minuten**.

De gegevens zullen vertrouwelijk worden behandeld.

In de bijeenkomsten van Versterking Samenwerking krijg je de mogelijkheid om over deze professionele identiteitsspanningen met elkaar in gesprek te gaan.

Hiermee krijg je de kans om je beroepsidentiteit beter in beeld te brengen en je verder te ontwikkelen in het goed hanteren van jouw professionele identiteitsspanning(en). Over enkele maanden zullen de algemene resultaten van het onderzoek gepresenteerd worden.

Succes met invullen en alvast hartelijk dank voor je medewerking!

Geslacht • man vrouw

Leeftijd in jaren: _____

Naam van de basisschool waar je werkzaam bent en woonplaats: _____

In welke bouw ben je werkzaam? onderbouw middenbouw bovenbouw

Hoogst behaalde vooropleiding. pabo andere hbo-opleiding anders nl. _____

Professionele identiteitsspanningen

Onderstaande 14 stellingen geven een voorbeeld van professionele identiteitsspanningen die je als aanstaande leraar kunt ervaren op je werkplek. Bij iedere spanning wordt er aan je gevraagd in hoeverre deze spanning van toepassing is op je werkplek.

Je kunt bij elke spanning de mate waarop deze van toepassing aankruisen:

1. Niet van toepassing
2. Meer niet dan wel van toepassing
3. Meer wel dan niet van toepassing
4. Wel van toepassing

<p>Spanning 1 Het gevoel een beginnende leraar te zijn versus de verwachting om je te gedragen als een ervaren leraar.</p>	<p>Voorbeeld: Je voelt je nog een beginneling. Hierdoor heb je er moeite mee om je zelfbewust te gedragen en door leerlingen, teamleden, directie en/of ouders/verzorgers word je ook zo behandeld. Voor het beroep van leraar voel je je nog wat onervaren. Je hebt een brede verantwoordelijkheid als leraar, maar kan die verantwoordelijkheid nog niet helemaal aan.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>
<p>Spanning 2 Zorg willen dragen voor leerlingen versus de verwachting om te onderwijzen.</p>	<p>Voorbeeld: Je wilt graag dat je leerlingen het gevoel hebben dat je er voor hen bent en dat ze zich op hun niveau kunnen ontwikkelen; dit gaat moeilijk samen met het je handen al vol hebben aan het 'normale' lesgeven.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>
<p>Spanning 3 Het gevoel van niet competent zijn in termen van kennis versus de verwachting om een expert te zijn.</p>	<p>Voorbeeld: Je verwacht dat de leerlingen, teamleden, directie en de ouders/verzorgers jou als een expert zien. Een juf/meester die alles weet en veel kennis heeft. Zelf heb je echter niet het gevoel dat je alles weet en vind je dat je juist nog van alles moet leren. Je weet niet goed hoe je met deze situatie om moet gaan.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>
<p>Spanning 4 Ervaren van een verschil tussen de eigen, vaak impliciete theorieën en de theorieën die relevant zijn voor het lesgeven.</p>	<p>Voorbeeld: Je ervaart dat je binnen de opleiding en binnen je werk veel dingen nog niet geleerd hebt, die je eigenlijk wel nodig hebt om goed te functioneren op je werkplek. Het is daarom soms moeilijk om dingen te doen die van je verwacht worden op je werkplek.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>
<p>Spanning 5 Blootgesteld worden aan tegenstrijdige onderwijskundige opvattingen.</p>	<p>Voorbeeld: Je hebt het gevoel dat je het nooit goed doet: op de opleiding heb je bepaalde opvattingen over lesgeven geleerd die je niet terug ziet op je werkplek. Hierdoor kun je bepaalde op de opleiding geleerde theorieën niet toepassen en zijn sommige opvattingen van jouw onderwijsvisie niet uitvoerbaar op je werkplek.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>
<p>Spanning 6 Tijd willen steken in het oefenen van lesgeven versus de druk ervaren om tijd te investeren in andere taken die deel zijn van de leraarstaken.</p>	<p>Voorbeeld: Je vraagt je af of je wel een 'goede leraar' kunt zijn. Je baalt dat je naast de lesgevendende taken zoveel andere (waaronder administratieve) taken hebt en hebt het gevoel dat je te weinig tijd hebt om al die taken goed uit te voeren. Aan de ene kant wil je je tijd verdelen over alle taken en zo de school en je collega's tevreden houden. Aan de andere kant wil je meer tijd besteden aan de lesgevendende taken, want je vindt dat je leerlingen recht hebben op goede lessen.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>

Professionele identiteitsspanningen (vervolg vragenlijst)

Je kunt bij elke spanning de mate waarop deze van toepassing aankruisen:

1. Niet van toepassing
2. Meer niet dan wel van toepassing
3. Meer wel dan niet van toepassing
4. Wel van toepassing

<p>Spanning 7 De integriteit van de leerlingen respecteren versus het gevoel deze integriteit tegen te werken.</p>	<p>Voorbeeld: Een leerling heeft je in vertrouwen genomen over een persoonlijk probleem. Je ervaart nu een dilemma. Je hebt de leerling beloofd dat het probleem veilig is bij jou. Nu je het probleem echter kent weet je niet meer wat je moet doen: je wil de integriteit van de leerling bewaren, maar tegelijkertijd vind je dat je moet ingrijpen.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>
<p>Spanning 8 Leerlingen als gehele personen behandelen versus het gevoel ze te moeten behandelen als leerlingen met leerprestaties.</p>	<p>Voorbeeld: Je vindt het moeilijk om leerlingen puur op hun prestaties te beoordelen, omdat je ook graag rekening houdt met de leerling zelf. Je vindt het lastig om je te focussen op de prestaties, omdat je andere dingen minstens zo belangrijk vindt, zoals het welbevinden van de leerlingen. Hoe doe je dit, ook in oudergesprekken? Je ervaart dit als een dilemma.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>
<p>Spanning 9 Ervaren van moeilijkheden in het houden van emotionele afstand.</p>	<p>Voorbeeld: Je trekt je het lot van je leerlingen erg aan, waardoor je merkt dat je soms te betrokken bent. Je hebt er moeite mee dat je niet datgene voor je leerlingen kunt doen wat je zou moeten/willen doen om de leerling echt te helpen.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>
<p>Spanning 10 Balans werk en privé en werkdruk van het leraarsberoep.</p>	<p>Voorbeeld: Je wilt je werk als leraar graag goed doen, maar je wilt ook thuis zijn voor je partner/gezin/huisgeno(o)t(en). Je hebt vaak veel werk dat nog niet af is als het tijd is om naar huis te gaan. Je weet niet goed hoe je je tijd moet verdelen. Je merkt dat het beroep van leraar veel tijd en energie van je vraagt. Dit maakt het lastig om je werk vol te houden.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>
<p>Spanning 11 Ervaren van tegenstrijdige verbondschap met leerlingen en collega's.</p>	<p>Voorbeeld: Je vindt dat je op de werkplek nog teveel als beginneling behandeld wordt. Aan de ene kant vind je dat je voor jezelf op moet komen op je werkplek: je wilt serieus behandeld worden door teamleden, directie en/of ouders/verzorgers en laten zien dat je betrokken bent bij de school. Aan de andere kant wil je niet te opdringerig overkomen: je bent tenslotte nog een beginnende leraar.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>
<p>Spanning 12 Conflicten ervaren tussen de eigen oriëntaties gericht op het leren van onderwijzen en die van anderen.</p>	<p>Voorbeeld: Je wilt graag je eigen ideeën uitproberen en op een andere manier met de leerlingen omgaan dan je werkplek dat voorstaat. Je weet niet wat je moet doen: je wilt aan de ene kant luisteren naar de schoolvisie. Aan de andere kant vind je dat je toch moet proberen op je eigen manier les te geven en te doen wat volgens jou het beste is voor de leerlingen.</p>	<p>Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing</p>

Professionele identiteitsspanningen (vervolg vragenlijst)

Je kunt bij elke spanning de mate waarop deze van toepassing aankruisen:

1. Niet van toepassing
2. Meer niet dan wel van toepassing
3. Meer wel dan niet van toepassing
4. Wel van toepassing

Spanning 13 Moeilijkheden ervaren in benaderingen van onderwijzen.	Voorbeeld: Jij hebt de verantwoordelijkheid voor je leerlingen. Die verantwoordelijkheid neem je ook, maar tegelijkertijd ben je nog jong. Je staat qua leeftijd dicht bij je leerlingen dan je collega's. Je wilt een lolletje kunnen maken met de leerlingen, maar je bent je bewust van je functie als leraar. Als je te ver gaat, nemen de leerlingen je misschien niet meer serieus, maar je vindt ook dat je zelf plezier moet kunnen hebben met je leerlingen.	Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing
Spanning 14 Moeilijkheden ervaren in benaderingen van ouders/verzorgers.	Voorbeeld: Je vindt het moeilijk om te bepalen welke rol je richting ouders/verzorgers moet aannemen ten opzichte van je leerlingen. Ouders/verzorgers geven soms ongevraagd advies waarbij ze verwachten dat jij dat uitvoert. Durf je daar (professioneel) tegen in te gaan?	Mate waarin van toepassing: ☐ Niet van toepassing ☐ Meer niet dan wel ☐ Meer wel dan niet ☐ Wel van toepassing

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst!

1) Bron: Pillen, M. (2013). Professional identity tensions of beginning teachers (Proefschrift Technische Universiteit Eindhoven). Eindhoven: Eindhoven School of Education.
Diepe, R., van (2014). Verbanden tussen professionele identiteitsspanningen en de leraar-leerlingrelatie. Masterthesis, Universiteit Utrecht / Kempelonderzoekscentrum Hogeschool de Kemel, Utrecht / Helmond.

